

KPSS-ÖABT 2022

TARİH

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

SORU BANKASI

PEGEM AKADEMİ

Alan Bilgisi
Coşkun ÇEBİTÜRK

Alan Eğitimi
Komisyon

**ÖABT TARİH ÖĞRETMENLİĞİ
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI**

ISBN 978-0-2021-0042-5

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

13. Baskı: Eylül 2021, Ankara

Proje-Yayın: Ümit Dilaver
Dizgi-Grafik: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
(0312 394 55 91)
Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Merhaba Sevgili Tarih Öğretmeni Arkadaşlarım,

ÖABT, mesleğe geçiş sürecinin en önemli sınavlarından biri olup atanma puanının da önemli kısmını oluşturmaktadır. Taşıdığı önem sebebiyle, ÖABT üzerinde daha hassas ve titiz bir çalışma yürütüyoruz. Attığımız her “iyi” adımın sizleri mesleğinize biraz daha yaklaştırdığını biliyor ve bu bilinç içinde hareket ediyoruz.

Tarih dersi nasıl bir temel üzerinde yapılandırılmalı ve ne tür sorular çözerek sınava hazırlanmalı sorularına bu kitap iyi bir yanıt olacaktır. ÖSYM tarafından gerçekleştirilen ÖABT Tarih sınavı için Açıköğretim Fakültesi Tarih bölüm kitaplarının kaynak değeri yüksektir. Yaklaşık 8-10 tane olan seçici nitelikteki alan sorularını yapabilmeye becerisini kazanmanız amacıyla bazı sorularda akademik yeterliliği yüksek düzeyde tutmuş durumdayız. Bu sorularda öğrendiğiniz bilgiler konusunda yeterliliğinizi ölçmeyi değil ufkunuzu genişletmeyi amaçladık. Sizler soruları çözerken aynı zamanda Açıköğretim Fakültesi Tarih Bölümü kitaplarının taramasını da gerçekleştirmiş olacaksınız. Bazen şahsınızda yetersizlik hissi uyandırsak da gerçek sınava hazır bir şekilde gidebilmeniz amacıyla bu adımı atmak ve zor soruları kitabımıza koyma ihtiyacı duyduk. Yapılan Öğretmenlik Alan Bilgisi Tarih sınavlarında gelen soruların önemli bir kısmını soru bankamızda yakalamış olmamız bizlere doğru yolda olduğumuzu göstermiştir. Sizlerin de bu his ve inanç ile sorulara yaklaşmanız hedefinize varmanızı kolaylaştıracaktır.

Yapılan son düzenlemeler ile ÖABT Tarih konularına "Osmanlı Türkçesi" dersi dahil olmuştur. Bu kapsamda 80 tane "Osmanlı Türkçesi" sorusunu kitabımıza koyarak ÖABT Tarih Soru Bankasını güncellemiş durumdayız. Sorularımızı yazarken Millî Eğitim Bakanlığı ders kitapları ile Hayati Develi'nin "Osmanlı Türkçesi" ders kitabını temel aldık. Kitabımızın sorularını sınav eksenli kaynakçaları titiz bir şekilde inceleyerek hazırladık. Akademik derinliğini yüksek tutmaya çalıştığımız yayınımdaki soruların çözümlü olması, Tarih vizyonunuzun ve bilginizin genişlemesine önemli katkı sağlayacaktır.

Yoğun bir araştırma ve çalışma sürecinde hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi pegem@pegem.net adresini kullanarak ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Tüm umutlarınızın gerçek olması dileğiyle...

Coşkun ÇEBİTÜRK

İÇİNDEKİLER

ALAN BİLGİSİ

Tarih Metodu.....	1
Osmanlı Türkçesi.....	26
Eski Çağ Tarihi.....	46
İslamiyet Öncesi Türk Tarihi.....	87
İslam Tarihi.....	117
Türk-İslam Tarih.....	142
Osmanlı Tarihi Beylikten Devlete	178
Dünya Gücü: Osmanlı Devleti	188
Osmanlı Devleti Kültür ve Uygarlık Tarihi.....	198
Arayış Yılları (XVII. Yüzyıl).....	218
XVIII. Yüzyılda Değişim ve Diplomasi.....	228
En Uzun Yüzyıl.....	238
Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri	248
XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti.....	263
Osmanlı Tarihi Tarama Testi.....	273
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi	283
Kurtuluş Savaşı Dönemi	294
Atatürk Dönemi Dış Politika	310
Atatürk Dönemi İç Olaylar.....	320
Atatürk İlke ve İnkılaplar.....	330
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Tarama Testi	340
Orta Çağ'dan 20. Yüzyıl'a Dünya Tarihi.....	345
20. Yüzyıl Türk ve Dünya Tarihi	390
Cevap Anahtarı	418

ALAN EĞİTİMİ

Test	422
Deneme.....	472
Cevap Anahtarı.....	476

TEST I

1. Tarih biliminin gelişmesi için sosyoloji, ekonomi, psikoloji vb. yardımcı bilimlerle işbirliğini öneren "Annales d'histoire économique et sociale" dergisinde faaliyetlerini sürdüren tarih bilim insanları arasında aşağıdakilerden hangisi bulunur?

- A) Marc Bloch
- B) Voltaire
- C) Machiavelli
- D) Edgar H. Carr
- E) Emile Durkheim

2. İlk defa eski Yunan'da ortaya çıkmış tarih yazım türüdür. Dilden dile aktarılan hatıralar, zamanla "epos" adı verilen şiirler şeklinde söylenmeye başlanmıştır. Bu şiirler, logograflar tarafından düzyazıya çevrilmiştir.

Tanımı verilen tarih yazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şe'ni tarih
- B) Kronik tarih
- C) Hikâyeci tarih
- D) Araştırmacı tarih
- E) Sosyal tarih

3. Eski Yunanlı tarihçi Polybios (M.Ö. 20-M.S. 120): Kartacalılar ile Romalılar arasındaki savaşları incelerken, her iki devletin siyasi sistemlerine vurgu yaparak, Kartacalıların yenilgi sebeplerini ortaya koymaya çalışmıştır. Polybios, tarihi "devlet" merkezli olarak yazmıştır.

Polybios'un yazımına öncülük ettiği tarih yazıcılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğretici tarih
- B) Rivayetçi tarih
- C) Araştırmacı tarih
- D) Kronik tarih
- E) Sosyal tarih

4. Milletler kendi değerlerini, millî duygularını yeni nesillere kazandırmak amacıyla öğretici tarih yazımını öne çıkartmışlardır. Bu tür tarih yazımında kişiler, dinî ve millî değerler yüceltilir.

Öğretici tarih yazımına örnek eserler arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Siyer
- B) Süleymanname
- C) Gazavatname
- D) Selimname
- E) Fütüvvetname

5.

- I. Tarihi bir olayı incelerken, gerçeğe "neden-nasıl" sorularını sorarak uğraşmaya çalışmıştır.
- II. Ortaya koyduğu yazım anlayışıyla modern tarih yazımında da etkili olmuştur.
- III. İspanya'da ve Kuzey Afrika'da yaşamış, "Kitabu'l-Iber (İbretler Kitabı)" ve "Mukaddime" adlı eserleriyle ünlüdür.

Özellikleri verilen sosyal bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn Rüşd
- B) Ravendi
- C) Kindî
- D) İbni Haldun
- E) Er Razi

6. Arkeolojik alanlarda höyük katlarını inceleyerek tarihe yardımcı sosyal bilim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Onomastik
- B) Metroloji
- C) Stratigrafi
- D) Ekoloji
- E) Meskukat

7. Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeyle çevirmeye verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Transfer
- B) Tercüme
- C) Mütercim
- D) Transkript
- E) Müstensih

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hidronimi
- B) Şecere
- C) Sicilografi
- D) Arkeometri
- E) Heraldik

9. Osmanlı Devleti'nde ilk çıkartılan ve Türkçe-Arapça yayın yapan gazete aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muhbir
- B) Takvim-i Vekayi
- C) Ceride-i Havadis
- D) Vak'a-i Mısıriyye
- E) Tercüman-ı Hakikat

10. Her yıl devlet veya özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklarda, o yılki devlet görevlilerinin bilgilerine ve kurumlar hakkındaki temel bilgilere ulaşmak mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde tanımı verilen eser türüdür?

- A) Münşeat Mecmuası
- B) Salname
- C) Müverrih
- D) Surname
- E) Layiha

11. Arap alfabesiyle, sağdan sola yatık olarak yazılan ve harflerin kuyruklarının uzun tutulduğu yazı türüdür.

Genelde şeyhülislamın ve ona bağlı kurum ve kişilerin kullandığı bu yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rika
- B) Nesih
- C) Talik
- D) Siyakat
- E) Tevki

12. İnsanlık tarihinin bilinen ilk tarih eserini yazan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Polybius
- B) Tukidides
- C) Strabon
- D) Herodotos
- E) Hekataios

13. Aşağıdakilerden hangisi Türk tarihi hakkında araştırma yapan bir kişinin kullanabileceği sözlük türü eserlerinden değildir?

- A) Codex Cumanicus
- B) Divân-ı Lugati't-Türk
- C) Muhakemetü'l-Lugateyn
- D) İbni Mühennâ Lûgati
- E) Mu'cemu'l-Buldân

14. Orta Çağ İslam Dünyası'nda resmi ya da özel belgelerin suretlerinin toplandığı eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münşi
- B) Münşeat
- C) Müste'men
- D) Tevki
- E) Düstur

15. İslam tarih yazıcılığının Anadolu'daki ilk temsilcisi olarak kabul edilen Ravendi; "*Râhat-üs-Sudûr ve Âyet-üs-Sürûr*" isimli islam tarih eserini aşağıdaki Selçuklu hükümdarlarından hangisine sunmuştur?

- A) Rükneddin Süleyman Şah
- B) Alaaddin Keykubat
- C) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
- D) II. Kılıçarslan
- E) İzzettin Keykavus

16. Aşağıdakilerden hangisi Türk devlet teşkilatı, ahlak ve idare ile ilgili kaynakların yazarlarından biri değildir?

- A) Nizamü'l Mülk
- B) Yusuf Has Hacip
- C) Ebû Nasr Fârâbi
- D) İbrahim Müteferrika
- E) İbni Bibi

17. Osmanlı Devleti'nde, memur kadrosu ihdas edilerek bu kadroya atanan şehnameci ve vakanüvisler ile tarih yazıcılığı yapılmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ilk şehnameci ve vakanüvis birlikte verilmiştir?

- A) Arifi Fethullah Çelebi – Mustafa Naima
- B) Taşköprülüzade Ahmet – İbrahim Peçevi
- C) Feridun Ahmet – Ahmet Cevdet Paşa
- D) Raşid Mehmet – Sami Şakir Subhi
- E) Süleyman İzzi – Mustafa Naima

18. Ahmet Cevdet Paşa, Osmanlı Devleti'nde hukuk ve tarih alanında çalışmalar yapmış bir bilim kültür insanıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Ahmet Cevdet Paşa tarafından yazılmış eserlerden değildir?

- A) Tezakir
- B) Maruzat
- C) Tarih-i Cevdet
- D) Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ
- E) Netayic ül-Vukuat

19. Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihî eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Surre Alayı
- B) Surname
- C) Sicilli Kavanini
- D) Menakıbnâme
- E) Tezkire

20. Aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dalları ve araştırma alanları hakkındaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Diplomatik - Belge bilimi
- B) Meskukat - Para bilimi
- C) Kronoloji - Takvim bilimi
- D) Heraldik - Mühür bilimi
- E) Şecere - Soykütüğü bilimi

ÇÖZÜMLER

1. Annales Okulu olarak da tanımlanan tarih yazım ekolü I. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Sorun odaklı olan, diğer bilimlerle iş birliğini öngören bu ekolün önemli temsilcileri arasında; Lucien Febvre, Fernand Braudel, Marc Bloch, Georges Duby, Jacques Le Goff ve Emmanuel Le Roy Ladurie bulunur. Annales Okulu'nun Türkiye'deki başlıca temsilcileri arasında; Halil İncalcık, Ömer Lütfi Barkan, Fuat Köprülü, Mustafa Akdağ bulunur.

Cevap A

2. Özellikleri verilen tarih yazım türü "hikâyeci tarih"tir. Bu türde sebep-sonuç ilişkisi gözetilmez. Efsaneler ve masal tipi anlatım vardır. Önemli temsilcileri arasında Herodot (Tarihin babası, Historia adlı eseriyle ünlü) ve Hekataios bulunur.

Cevap C

3. Devletlerin siyasi düzenlerini inceleme, olayları sebep-sonuç ilişkisi gözeterek aktarma "öğretici" (pragmatik, şe'ni) tarih yazıcılığının özelliklerindedir. Soruda siyasi düzen vurgusu ve yenilgi sebeplerini ortaya konulması "Hikâyeci Tarih" anlayışının da özelliklerini ortaya koymaktadır.

Cevap A

4. Öğretici tarih yazımının özellikleri şunlardır; toplumda birlik beraberlik ve millî duygularını geliştirir; kahramanlık duygusu öne çıkartılır.

Fütüvvetname: Lonca teşkilatında uyulacak kuralları gösterir belgedir. Öğretici tarih anlayışına uygun bir yazım türü değildir.

Siyer: Hz. Muhammet'in hayatı

Megazi: Hz. Muhammet'in savaşları.

Süleymanname: Kanuni Sultan Süleyman'ın savaşlarını anlatan eserlerdir.

Selimname: Yavuz Sultan Selim'in seferlerini anlatan eserlerdir.

Gazavatname: İslam toplumlarının yaptığı dinî ve millî nitelikteki savaşları anlatır.

Cevap E

5. Soruda özellikleri verilen sosyal bilimci İbni Haldun'dur. İbni Haldun, "sosyoloji" biliminin kurucusu olarak kabul edilir ve olayların eleştirel yönden incelemesini de yapması sebebiyle tarih yazımına da bilimsel bir nitelik kazandırdığı ifade edilir.

Cevap D

6. Arkeolojik alanlarda höyük katlarını inceleyerek tarihe yardımcı sosyal bilim "stratigrafi"dir.

Onomastik: İsim bilimi

Metroloji: Ölçü bilimi

Ekoloji: Çevre bilimi

Meskukat: Para bilimi

Cevap C

7. Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeye çevirmeye verilen isim "transkript"tir.

Transfer: "Geçme", bir yerden başka bir yere gitme anlamındadır.

Tercüme: Dil yönünden çeviri yapmadır.

Mütercim: Bir dilden başka bir dile çeviri yapan kişidir.

Müstensih: Bir eseri el yazması yoluyla çoğaltan kişidir.

Cevap D

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı "şecere"dir.

Hidronimi: Su, nehir, göl adları bilimi.

Sicilografı: Mühür bilimi.

Arkeometri: Arkeolojik buluntuların tarihlendirilmesi.

Heraldik: Arma bilimi.

Cevap B

9. Osmanlı Devleti'nde ilk çıkartılan ve Türkçe-Arapça yayın yapan gazete Vak'a-i Mısıryye'dir. Bu gazete, Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Mısır'da çıkartılmıştır.

Cevap D